Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (devátého senátu)

1. srpna 2025*

„Řízení o předběžné otázce – Nařízení (ES) č. 1907/2006 (nařízení REACH) – Registrace, hodnocení a povolování chemických látek – Příloha XVII – Omezení výroby, uvádění na trh a používání některých nebezpečných látek, směsí a předmětů – Omezení týkající se kadmia – Maximální koncentrace v kovových částech šperků, bižuterie a vlasových doplňků – Odchylná úprava – Stříbrný náramek ze 40. let 20. století, jehož spoje obsahují kadmium“

Ve věci C-512/24,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU rozhodnutím Fővárosi Törvényszék (soud hlavního města Budapešti, Maďarsko) ze dne 12. července 2024, došlým Soudnímu dvoru dne 23. července 2024, v řízení

**BÁV Zrt.**

proti

**Budapest Főváros Kormányhivatala,**

SOUDNÍ DVŮR (devátý senát),

ve složení: N. Jääskinen, předseda senátu, A. Arabadžev (zpravodaj) a R. Frendo, soudci,

generální advokátka: L. Medina,

za soudní kancelář: A. Calot Escobar, vedoucí,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření, která předložili:

– za BÁV Zrt.: P. Balázs, ügyvéd,

– za portugalskou vládu: H. Almeida, P. Barros da Costa a A. Cunha, jako zmocněnkyně,

– za Evropskou komisi: K. Mifsud-Bonnici a K. Talabér-Ritz, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generální advokátky, rozhodnout věc bez stanoviska,

* Jednací jazyk: maďarština.

vydává tento

## Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu bodu 23 odst. 10 písm. i) přílohy XVII nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 ze dne 18. prosince 2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek, o zřízení Evropské agentury pro chemické látky, o změně směrnice 1999/45/ES a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 793/93, nařízení Komise (ES) č. 1488/94, směrnice Rady 76/769/EHS a směrnic Komise 91/155/EHS, 93/67/EHS, 93/105/ES a 2000/21/ES (Úř. věst. 2006, L 396, s. 1, a oprava Úř. věst. 2007, L 136, s. 3) ve znění nařízení Komise (EU) č. 494/2011 ze dne 20. května 2011 (Úř. věst. 2011, L 134, s. 2) (dále jen „nařízení REACH“).

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společností BÁV Zrt. a Budapest Főváros Kormányhivatala (prefektura hlavního města Budapešti, Maďarsko) ve věci rozhodnutí, kterým tato prefektura uložila společnosti BÁV pokutu za to, že uvedla na trh stříbrný náramek, jehož spoje obsahují kadmium, a kterým zakázala uvádění tohoto náramku na trh.

### Právní rámec

#### *Nařízení REACH*

3 Příloha XVII nařízení REACH, nadepsaná „Omezení výroby, uvádění na trh a používání některých nebezpečných látek, směsí a předmětů“, zní takto:

„[…]

| Sloupec 1<br>Název látky, skupiny látek nebo směsi | Sloupec 2<br>Omezující podmínky |
|---|---|
| […] | […] |
| 23. Kadmium<br><br>Číslo CAS: 7440-43-9<br><br>č. ES 231-152-8 a jeho sloučeniny<br><br>[…] | […]<br>8. Nesmí se používat ve výplních pro tvrdé pájení v koncentraci rovné nebo vyšší než 0,01 % hmotnostních.<br>Výplně pro tvrdé pájení nesmějí být uváděny na trh, jestliže koncentrace kadmia (vyjádřeno jako kovové Cd) je rovna nebo vyšší než 0,01 % hmotnostních.<br>Pro účely tohoto odstavce se tvrdým pájením rozumí technika spojování za použití slitin prováděná při teplotách přesahujících 450 °C.<br>9. Odchylně se odstavec 8 nevztahuje na výplně pro tvrdé pájení používané v aplikacích v oblasti obrany, v leteckých a kosmických aplikacích a na výplně pro tvrdé pájení používané z bezpečnostních důvodů.<br>10. Nesmí se používat nebo uvádět na trh, jestliže koncentrace je rovna nebo vyšší než 0,01 % hmotnostních kovu v těchto předmětech:<br>i) kovové korálky a jiné kovové součástky pro výrobu šperků,<br>ii) kovové části šperků, bižuterie a vlasových doplňků, včetně:<br>- náramků, náhrdelníků a prstenů,<br>- piercingových šperků,<br>- náramkových hodinek a ozdob nošených kolem zápěstí,<br>- broží a manžetových knoflíků.<br>11. Odchylně se odstavec 10 nevztahuje na předměty uvedené na trh před 10. lednem 2012 [před 10. prosincem 2011] a na šperky starší 50 let ke dni 10. prosince 2011.<br><br>[…] |

[…]“

### *Nařízení (EU) č. 494/2011*

4 Body 1, 2, 3, 5 a 6 odůvodnění nařízení Komise (EU) č. 494/2011 ze dne 20. května 2011, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek (REACH), pokud jde o přílohu XVII (kadmium) (Úř. věst. 2011, L 134, s. 2, a oprava Úř. věst. 2011, L 136, s. 105), uvádějí:

„(1) Svým usnesením ze dne 25. ledna 1988 o akčním programu Společenství […] vyzvala Rada Komisi, aby bojovala proti znečištění životního prostředí kadmiem.

(2) V tabulce stanovené v příloze XVII [nařízení REACH] obsahuje záznam č. 23 omezení pro uvádění na trh a používání kadmia ve směsích a předmětech.

(3) Kadmium a oxid kademnatý jsou klasifikovány jako látky karcinogenní kategorie 1B a látky akutně a chronicky toxické pro vodní organismy kategorie 1.

[…]

(5) V roce 2007 bylo dokončeno evropské posouzení rizik kadmia […] podle nařízení Rady (EHS) č. 793/93 ze dne 23. března 1993 o hodnocení a kontrole rizik existujících látek [Úř. věst. 1993, L 84, s. 1; Zvl. vyd. 15/02, s. 212]. Dne 14. června 2008 Komise zveřejnila sdělení o výsledcích hodnocení rizik a strategiích omezování rizik pro kadmium a oxid kademnatý […], které doporučilo omezit uvádění na trh a používání kadmia v pájkách pro tvrdé pájení a špercích.

(6) Sdělení nastínilo potřebu zvláštních opatření na snižování rizik spojených s používáním pájek pro tvrdé pájení obsahujících kadmium a s nošením šperků obsahujících kadmium. Profesionálové a kutilové jsou při tvrdém pájení vystaveni výparům. Spotřebitelé včetně dětí jsou vystaveni kadmiu ve špercích prostřednictvím styku s pokožkou či olizování.“

## Spor v původním řízení a předběžná otázka

5 Dne 13. září 2023 předložila společnost BÁV prefektuře hlavního města Budapešti stříbrný náramek spolu s příslušným formulářem a požádala o označení tohoto náramku puncovní značkou. Tato prefektura provedla analýzu tohoto náramku pomocí rentgenové fluorescenční spektrometrie, která ukázala, že obsah kadmia ve spojích tohoto náramku se pohybuje mezi 1 a 2 %.

6 Dne 26. září 2023 provedla uvedená prefektura v provozovně společnosti BÁV úřední kontrolu a nařídila správní úschovu uvedeného náramku, který byl vystaven jako předmět určený k prodeji v dražbě, za účelem provedení doplňujících analýz.

7 Rozhodnutím ze dne 24. listopadu 2023 prefektura hlavního města Budapešti prohlásila, že společnost BÁV uvedla předmětný náramek na trh protiprávně, a uložila proto této společnosti pokutu ve výši 150 000 maďarských forintů (přibližně 370 eur). Nařídila rovněž uvolnění tohoto náramku ze správní úschovy a jeho vydání společnosti BÁV nebo jejímu zplnomocněnému zástupci, zakázala ovšem jeho uvedení na trh. Tato prefektura založila své rozhodnutí na skutečnosti, že obsah kadmia v uvedeném náramku překračuje limit 0,01 % hmotnostních stanovený v bodě 23 přílohy XVII nařízení REACH a odstavec 8 tohoto bodu zakazuje používat nebo uvádět na trh výplně pro tvrdé pájení, jejichž obsah tohoto prvku je vyšší než tento limit.

8 Společnost BÁV podala žalobu znějící zejména na zrušení tohoto rozhodnutí k Fővárosi Törvényszék (soud hlavního města Budapešti, Maďarsko), který je předkládajícím soudem, když v podstatě tvrdila, že prefektura hlavního města Budapešti porušila odstavce 8 až 11 bodu 23 přílohy XVII nařízení REACH, jelikož neprovedla šetření k určení stáří náramku dotčeného ve věci v původním řízení a data jeho uvedení na trh, a to navzdory prohlášení společnosti BÁV, že šperk pochází ze 40. let 20. století. Tato společnost má za to, že šperky sestavované pomocí tvrdého pájení nemohou být považovány za výplně pro tvrdé pájení a nelze na ně použít ustanovení odstavce 8 tohoto bodu. V tomto ohledu tvrdí, že pro určité kategorie předmětů, mezi něž patří i šperky, je relevantní odstavec 10 písm. i) uvedeného bodu. Tento odstavec totiž stanoví, že takové předměty nesmějí být používány nebo uváděny na trh, pokud obsah kadmia v nich

překračuje 0,01 % hmotnostních. Toto ustanovení je však třeba vykládat ve spojení s odstavcem 11 téhož bodu 23, který stanoví výjimku pro předměty uvedené na trh před 10. prosincem 2011, jakož i pro šperky starší 50 let k 10. prosinci 2011.

9 Prefektura hlavního města Budapešti v podstatě tvrdí, že z důvodu škodlivých účinků kadmia na tělesnou integritu a zdraví unijní normotvůrce od vstupu nařízení REACH v platnost obecně zakazuje uvádět na trh výplně pro tvrdé pájení o nepovolené koncentraci kadmia, které se mohou nacházet v předmětech neuvedených ve výjimkách upravených v bodě 23 odst. 9 přílohy XVII tohoto nařízení. Pravidla stanovená v odstavcích 10 a 11 tohoto bodu se vztahují k úrovni koncentrace kadmia v kovových slitinách předmětů a v jejich dalších kovových součástkách, jež se liší od výplní pro tvrdé pájení, a nejsou tedy v projednávaném případě relevantní.

10 Předkládající soud se zamýšlí nad tím, jak má být vykládán výraz „jiné kovové součástky pro výrobu šperků“ uvedený v bodě 23 odst. 10 písm. i) přílohy XVII nařízení REACH. Konkrétně se táže, zda může být výplň pro tvrdé pájení šperku, který je předmětem sporu v původním řízení, považována za „součástku“, nebo zda je z tohoto pojmu vyloučena, v kterémžto případě by se odchylná úprava zakotvená v odstavci 11 tohoto bodu nepoužila.

11 Podle předkládajícího soudu představuje odstavec 10 uvedeného bodu zvláštní pravidlo ve vztahu k odstavci 8 téhož bodu, takže v souladu se zásadou *lex specialis derogat legi generali* má toto pravidlo přednost před obecným pravidlem. Z toho podle předkládajícího soudu plyne, že výplně pro tvrdé pájení mohou spadat pod pojem „jiné kovové součástky pro výrobu šperků“. Tento výklad by podle názoru předkládajícího soudu zachoval smysl odchylné úpravy zakotvené v bodě 23 odst. 11 přílohy XVII nařízení REACH, pokud jde o šperky starší 50 let, jako je tomu v případě náramku dotčeného ve věci v původním řízení, který pochází ze 40. let 20. století. Předkládající soud rovněž uvádí, že v případě předmětů z drahých kovů má množství kadmia, které může být případně přítomno v pájecím pojivu, zanedbatelný podíl na celkové hmotnosti šperku.

12 Předkládající soud však poznamenává, že za účelem zajištění vysoké úrovně ochrany lidského zdraví a životního prostředí unijní normotvůrce zpřísnil pravidla týkající se kadmia z důvodu jeho toxické, pravděpodobně karcinogenní povahy.

13 Za těchto podmínek se Fővárosi Törvényszék (soud hlavního města Budapešti) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Musí být pojem ‚jiné kovové součástky pro výrobu šperků‘ uvedený v [bodě 23 odst. 10 písm. i)] přílohy XVII [nařízení REACH] vykládán v tom smyslu, že pod tento pojem spadají i výplně pro tvrdé pájení?“

## K předběžné otázce

14 Úvodem je třeba připomenout, že v rámci postupu spolupráce mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem zavedeného článkem 267 SFEU přísluší Soudnímu dvoru poskytnout vnitrostátnímu soudu užitečnou odpověď, která mu umožní rozhodnout spor, jenž mu byl předložen. Z tohoto hlediska je na Soudním dvoru, aby případně přeformuloval otázky, které jsou mu položeny. Úkolem Soudního dvora je totiž vyložit všechna ustanovení unijního práva, která vnitrostátní soudy potřebují pro rozhodnutí o sporech, které projednávají, i když tato ustanovení

nejsou výslovně zmíněna v otázkách položených těmito soudy Soudnímu dvoru [rozsudek ze dne 7. listopadu 2019, K. H. K. (Obstavení bankovních účtů), C-555/18, EU:C:2019:937, bod 28 a citovaná judikatura].

15 V tomto ohledu přísluší Soudním dvoru, aby ze všech poznatků předložených vnitrostátním soudem, zejména z odůvodnění předkládacího rozhodnutí, vytěžil ty prvky tohoto práva, které je s přihlédnutím k předmětu sporu v původním řízení třeba vyložit [obdobně viz rozsudek ze dne 7. listopadu 2019, K. H. K. (Obstavení bankovních účtů), C-555/18, EU:C:2019:937, bod 29 a citovaná judikatura].

16 V projednávané věci z těchto poznatků vyplývá, že se účastníci původního řízení neshodují v otázce, zda se na předmětný náramek vztahuje bod 23 odst. 8 přílohy XVII nařízení REACH, nebo odstavec 10 tohoto bodu, v kterémžto případě by se na tento náramek mohla použít odchylná úprava zakotvená v odstavci 11 tohoto bodu.

17 Za těchto podmínek je třeba mít za to, že podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda bod 23 odst. 8 a 10 přílohy XVII nařízení REACH musí být vykládán v tom smyslu, že se na stříbrný náramek, jehož spoje obsahují kadmium, může vztahovat odstavec 8 tohoto bodu, nebo je třeba mít za to, že se na něj může vztahovat odstavec 10 uvedeného bodu.

18 V tomto ohledu bod 23 odst. 8 přílohy XVII nařízení REACH v druhém pododstavci stanoví, že výplně pro tvrdé pájení nesmějí být uváděny na trh, jestliže koncentrace kadmia (vyjádřeno jako kovové Cd) je rovna 0,01 % hmotnostních nebo je vyšší. V souladu s třetím pododstavcem tohoto bodu 23 odst. 8 se pro účely tohoto odstavce „tvrdým pájením“ rozumí technika spojování za použití slitin prováděná při teplotách přesahujících 450 °C.

19 Jak uvedla Komise, je účelem tohoto ustanovení, zasazeného do kontextu bodu 6 odůvodnění nařízení č. 494/2011, regulovat obsah kadmia v „pájkách pro tvrdé pájení“ s cílem chránit profesionální uživatele a kutily, kteří jsou při tvrdém pájení vystaveni výparům.

20 Pokud jde o bod 23 odst. 10 přílohy XVII nařízení REACH, ten stanoví, že je-li koncentrace kadmia rovna 0,01 % hmotnostních kovu nebo je vyšší, nesmějí se používat nebo uvádět na trh kovové korálky a jiné kovové součástky pro výrobu šperků a kovové části šperků, bižuterie a vlasových doplňků, včetně náramků.

21 Účelem tohoto ustanovení v podstatě je, jak vyplývá z bodu 6 odůvodnění nařízení č. 494/2011, chránit spotřebitele před riziky spojenými s nošením šperků obsahujících kadmium, a sice před expozicí tomuto chemickému prvku prostřednictvím styku s pokožkou či olizování.

22 V projednávané věci z informací poskytnutých předkládajícím soudem vyplývá, že společnost BÁV nabízela k prodeji stříbrný náramek, jehož spoje obsahují kadmium.

23 Takový náramek nemůže být považován za „výplň pro tvrdé pájení“ ve smyslu bodu 23 odst. 8 přílohy XVII nařízení REACH, jelikož není určen k použití jako takováto výplň při „tvrdém pájení“. Na tento náramek se tedy nemůže vztahovat zákaz zakotvený v tomto ustanovení.

24 Na takový náramek se naproti tomu může vztahovat zákaz stanovený v bodě 23 odst. 10 písm. ii) přílohy XVII nařízení REACH.

25 Je totiž třeba poukázat na to, že jelikož jsou výplně, jimiž jsou spoje téhož šperku, v souladu s definicí pojmu „tvrdé pájení“ uvedenou v bodě 23 odst. 8 přílohy XVII nařízení REACH do takového šperku zapracovávány při jeho sestavování tímto postupem, musí být považovány za „kovové části […] náramku“ ve smyslu bodu 23 odst. 10 písm. ii) přílohy XVII tohoto nařízení.

26 A dále je třeba uvést, že náramek dotčený ve věci v původním řízení je šperkem, který je způsobilý k nošení, a může se tedy stát, že spotřebitel bude v případě styku tohoto šperku s pokožkou či jeho olizování vystaven rizikům spojeným s nošením šperků obsahujících kadmium, kterým má bod 23 odst. 10 písm. ii) přílohy XVII uvedeného nařízení předcházet.

27 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na předběžnou otázku odpovědět tak, že bod 23 odst. 8 a 10 přílohy XVII nařízení REACH musí být vykládán v tom smyslu, že se na stříbrný náramek, jehož spoje obsahují kadmium, vztahuje zákaz stanovený v bodě 23 odst. 10 písm. ii) přílohy XVII tohoto nařízení, jestliže je dosaženo úrovně koncentrace kadmia uvedené v tomto ustanovení nebo je tato úroveň překročena.

28 Z toho plyne, že je na předkládajícím soudu, který je jediný příslušný k posouzení skutkového stavu, aby určil, zda s ohledem na datum výroby náramku dotčeného ve věci v původním řízení může tento náramek spadat do působnosti odchylné úpravy zakotvené v bodě 23 odst. 11 přílohy XVII nařízení REACH, která se týká mimo jiné šperků starších 50 let k 10. prosinci 2011.

## K nákladům řízení

29 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (devátý senát) rozhodl takto:

**Bod 23 odst. 8 a 10 přílohy XVII nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 ze dne 18. prosince 2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek (REACH), o zřízení Evropské agentury pro chemické látky, o změně směrnice 1999/45/ES a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 793/93, nařízení Komise (ES) č. 1488/94, směrnice Rady 76/769/EHS a směrnic Komise 91/155/EHS, 93/67/EHS, 93/105/ES a 2000/21/ES ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 494/2011 ze dne 20. května 2011**

**musí být vykládán v tom smyslu, že**

**na stříbrný náramek, jehož spoje obsahují kadmium, se vztahuje zákaz stanovený v bodě 23 odst. 10 písm. ii) přílohy XVII tohoto nařízení, jestliže je dosaženo úrovně koncentrace kadmia uvedené v tomto ustanovení nebo je tato úroveň překročena.**

Podpisy